

397

REG
11
H

Nº 1445
192 a.

Siseministeeriumi

administratiiv-osakonna

REGISTREERIMISE TOIMETUS

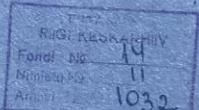
*Tartu
catoliku mu kooskus*

Alustatud 28. detsember 1926 a.

Lõpetatud 24. jaanuar 1927 a.

NR 1445

192 a.

Riigi trükikoda (871-26)

397

397

15635
1860V
11/11
H/P

No 1445
192 a.

Siseministeeriumi

administratiiv-osakonna

ERA.14.11.1032
Kauglaenutus

ERIMISE TOIMETUS

*tu
a mu roguolu*

H: ERA.M1
R: 6A
K: 1
L: 3

Kauglaenutus
12.02.2018
Toivo Reitalu

8. detsember 1926 a.
4 jaanuar 1927 a.

No 1445

192 a.

Rügi trükikoda (871-26)

397

Eesti Vabariigi Siseministeeriumile

E. V. Siseministeerium
Siseminist 28/11 1925 a.
Registreer. tollm/14 14/45

Tellega palume mõie allnimetatud Tartu Ratolikru
koonduse esitajad, siis ligi lisatud
Tartu Ratolikru Koonduse Põhistiirja
registreerida.

Riga, 22. detsember 1926 a.

Mons. Antonius Juhkint

No. 538 Kirjanik, et neini jumalolu on käesvare all nimetatud
Riias 22. XI. 1926 Eesti Vabariigi Notar. Seestla Riis. publifundus.
Tartu, 23. detsember 1926 a.

Johannes Tartu Ratolikru Koonduse ja hoiava-
muster
Leo von Bibby -
E. Staschelis.

1926 aasta detsembris kuu 23 päeval. Not. reg. Nr. 8345.

Mina allakirjutaja, avalik notar Ilmari Reima Tartus,
kelle kontor Kompõnii uul. 2, töödand, et eelseisva palvekirja
on minule tööstamiseks esitanud ja oma
käega allakirjutanud minule isiklikult tundud õigus- ja tegu-
võimme Eesti kodanik Leo Augusti p. Silver ja minule
isiklikult tundmata kuid õigus- ja teguvõimme Eesti kodanik
Eduard Konstantini p. Staschelis ja ja õigus- ja
teguvõimme Luxemburgi kodanik Alphonse Marie Ferdinand Henri
Werling, elukoht Tartu: 1) Filosofi uul. Nr 1, 2) Vaksali
uul. Nr 4 ja 3) Veski uul. Nr 1, kusjuures Eduard Staschelis
ja Alphonse Werling esitasid minule oma isiku töenduseks oma
isiku tunnistused, mis väljaantud esimesele Raudtee politsei
abikomissarilt Tartus 12. III. 1926 a. Nr 3 all ja teisele
Belgia ja Luxemburgi konsulilt Tallinnas 20. detsembril 1926 a.
Tempelmaksu võetud Mk. 26 - ja palvekirjal markides kustutat-

Ilmari Reima

Notar.

Tartu Katoliku Uus Koonduse
Dokhikiri.

5

2

INTERNUNZIATURA APOSTOLICA
— LETTONIA. —

N. 393.

Hiermit bevollmächtigt der unterzeichnete Apostolische
Internuntius Delegat für Estland die Mitglieder der Katho-
lischen Gemeinde in Dorpat:

Leo von Sivers

Eduard Stroedlis

eventuell Adele Goldner

zugeschickt mit dem Pfarrverwalter das Kirchenstatut der Ge-
meinde als Vertreter derselben zu unterzeichnen.

Riga, den 22. Dezember 1900.

+ Antonius Zecchini

Apostolischer Internuntius u. Delegat.

Tartu Katoliku Van Koguduse

Põhikiri.

I. Üldmärkused.

- § 1. Tartu katoliku van kogudus (vanuhiing) on Katoliku Üldkiriku osa, ja allub nii sugusena Katoliku Üldkiriku kõige kõrgemale juhatajale s.o. Rooma Paavstile.
- § 2. Tartu katoliku koguduse esamürgiks ja ülesandeks on kõige pealt koguduse liikmete usu elu arendamine, selle põhja peal ja nende abi-ndudega, mis katoliku Üldkirik omaka tunnistab: Ust Kristuse, tõsise Jumala Poja ja Tema asutatud kiriku sisse; kristlike kohlike kaskude täitmine; ja Kristusest sissesetanute sakramendide tarvitamine. Peale selle peab Tartu katoliku kogudus oma ülesandeks, oma kiriku vaimus ja Vabariigi asutuste noosolekul, oma jõudu mõõda kaasa töötada üldise kolbilise elu arendamiseks, neersoo kasvatamiseks ja ligasuguste heategevate piitude elustaniseks.
- § 3. Vanuõnatuse aluseks on Vana ja Uue Testamendi Pühha Kirja raamatud,

E. V. Riigiministeeriumi Administratiiv- Osakondle!

Teie Rutumise (Nr. 1445, 29. detsembrist) järel
Anten me eesmäär 9. jaanuaril kell 2/12 Tallinna
Toompea lossisse, Tartu katoliku koguduse põhikirja läbi-
räitiinise.

V. Rutuline.

Tartu katoliku koguduse juhataja preester
H. Verlingile.

Tartus.
Veski tänav Nr. 1.

Administratiiv-osakond.

XXXXXX

29 detsembril 6 Palun ministeeriumi peasekretäri ülesandel, Teid
1445/ vöi mõnda teist Tartu katoliku koguduse registreerimispalve
esitajatest hiljemalt tuleva nädala algul ilmuda siseministeeriumi administratiiv-osakonda (Tallinn, Toompea loss) läbirääkimisi
sele Tartu katoliku koguduse põhikirja registreerimise ajas.

/ F. Teder /
Perekonnasisu aktide arhiivi juhataja aj.k.t.

Tartu Katoliku Usu Koguduse

Põhikirje

I. Üldmäärused.

- § 1. Tartu katoliku usu kogudus (paavstil) on Katoliku Uldkiriku osa, ja allub riisugusena Katoliku Uldkirikule kaige kõrgemale juhatajale s.o. Rooma Paavstile.
- § 2. Tartu katoliku koguduse esindajaks ja ülesandeks on kaige pealt koguduse liikmete usu elu arendamise, selle põhja peal ja nende abi- ja abidega, mis katoliku Uldkirik omaks tunnistab: Õuk Kristuse, tõsise Jumala Poja ja Tema asutatud kiriku siisse; kristlikkude köhliste käskude täitmine; ja Kristusest sisseseasutuse sakramentide tarvitamine. Peale selle peab Tartu katoliku kogudus oma ülesandeks, oma kiriku vaimus ja Vabariigi asutuste nõusolekul, oma joudu mõõda kaasa töötada ildlise köhlilise elu arendamiseks, neersega kasvatamiseks ja ligasuguste heategevate püüde elustamiseks.
- § 3. Üuendatuse aluseks on Vana ja Uue Testamendi Püha Kirja raamatud,

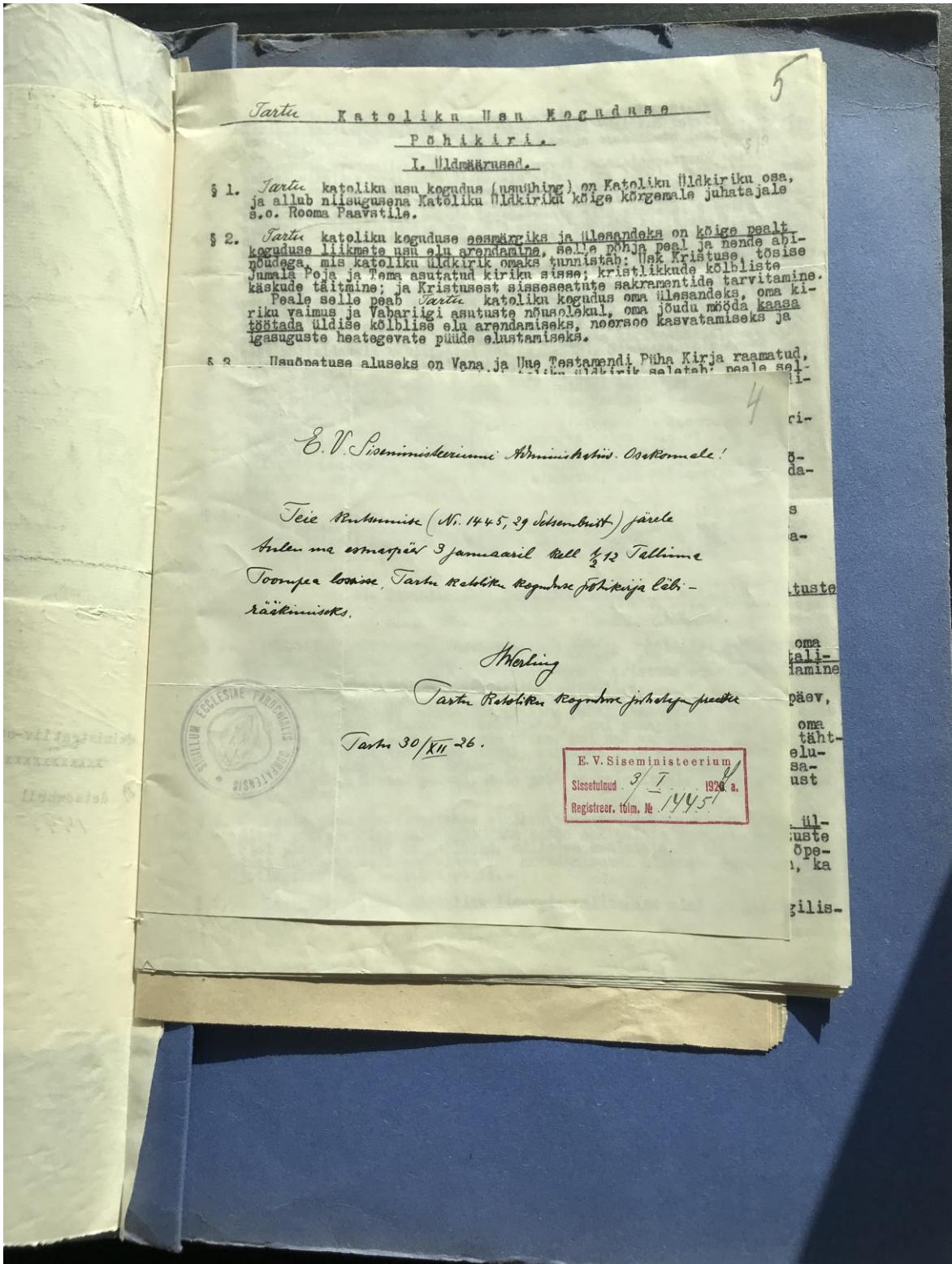
E. V. Siseministeeriumi Administratiiv. Osakonnale!

Teie kutsunite (Nr. 1445, 29. detsember) järelle
Anten me eesmäär 3. jaanuaril kell 12 Tallinna
Toompea lossi, Tartu katoliku koguduse põhikirja läbi-
räiskimiseks.

Helsing

Tartu Katoliku Koguduse põhikirja põhikirje

Tartu 30.XII.26.

Tartu Katoliku Usu Koguduse

Põhikiri.

I. Üldmäärused.

- § 1. *Tartu* katoliku usu kogudus (usutühing) on Katoliku Üldkiriku osa, ja allub nii sugusena Katoliku Üldkiriku kõige kõrgemale juhatajale s.o. Rooma Paavstile.
- § 2. *Tartu* katoliku koguduse eesmääraks ja ülesandeks on kõige pealt koguduse liikmete usu elu arendamine, selle põhja peal ja nende abi-nöudega, mis katoliku Üldkirik omaks tunnistab: Eks Kristuse tössise Jumala Peja ja Tema asutatud kiriku siisse; kristlikkude kölblike käskude täitmine; ja Kristusest sisseeseatute sakramentide tarvitamine. Peale selle peab *Tartu* katoliku kogudus oma ülesandeks, oma kiriku valimus ja Vabariigi asutustesse osalekul, oma jöudu mõõda kaasa töötada üldise kölblise elu arendamiseks, neoreo kasvatamiseks ja igasuguste heategevate püüde elustamiseks.
- § 3. *Usuõpetuse aluseks* on Vana ja Uue Testamendi Püha Kirja raamatud, selles mõttes, nagu neid alati katoliku Üldkirik seletab; peale selle - need usulised otsused, mis traditsiooni peale põhjendatades Üldkiriku Kogud (concilia ecumenica) ja Paavstid pühakult on andnud.
- Koguduse korra aluseks on katoliku kirikus üldiselt maksavad kirikuõiguse (Codex Juris Canonici) määrused, olgu siis et Püha Isa mõnes üksikus juhtumistes erandeld lubab. Tahtsamad kirikuõiguse määrusid (canones), mis *Tartu* katoliku koguduse põhikirjalale mõõdundavad, on siin kas teksti juhe mahutatud, ehk klammertes tähendatud.
- § 4. *Tartu* katoliku koguduse liikmeteks on kõik katoliklased, kes koguduse territooriumi piirides alatiselt elavad, nii kuna kui nad vabatahtlikult katoliku usust pole välja astunud, ehk tähtsate seadustele rikkumise pärast neid pole kirikust välja heitetud.

II. Sunduslikkude jumalateenistuste ja usuliste talituste kirjeldus. - Matmine. - Püha-rongikäigud.

- § 5. Katoliku Üldkirikuga ühes tunnistab *Tartu* katoliku kogudus oma kultuse keskkohaks "Eukaristlikku Liturgiat" ehk "Püha Missa" talitsust. Katoliku usu järelle saab "Pühas Missas Kristuse enese ohverdamine silma ette kujutatud ja saladuslikult muendatud." *Tartu* katoliku koguduses talitatakse p. missat võimalikult igapäev, aga pühapäevadel ja pühadel iseäralduse pühakikkusega. Kõik koguduse liikmed on kohustatud, igal pühapäeval ja pühal oma koguduse kirikus p. missast osa võtma, kui nad vabandatud ei ole tähtsate põhjuste pärast (nagu haigus, kirikust liig kauge elukoht, elugesasti pühul missal puudub, siis peab ta vaimulikule selle põhjust teada andma).
- § 6. Peale püha missa peetakse kirikus preestri juhatasel ka teisi üldised palvejumalateenistust. Püha missse ehk teiste jumalateenistustega koguduse liikmete elava usu arendamiseks. Liikmete kohus on, ka ajal peab vaimulik ka intlusid, milledest kuni luttatakse kristliku õpetust koguduse liikmete elava usu arendamiseks. Liikmete kohus on, ka
- § 7. Seadusline õigus kirikliku liturgia talitamise alal ja liturgilis.

te raamatute heakskiitmine kuulub ikkagiinis Paavsti võimkonda (c. 1257). Kirikus talitavad palved ja palveharjutused kuuluvad teksti ja talitusviisiide suhtes piiskopi läbikatsumise ja otsekohese loaandmisse alla (c. 1259).

Koguduse vaimulikud ja teendrid peavad jumalateenistuse talituse suhtes ainult kiriklikule ülemusele alluma (c. 1260). Jumalateenistuse kohta antud kaanonite kindlakorraline täitmise allub piiskopi järelvalvele, kes eriti selle üle valvab, et niihastil avaliku kui era-usulatu kommetesse ja usklikkude ligapäevesse ellu sisse ei tungiks mingisugused ebausuvilised ega see, mis usuõpetuse ehk kirikliku traditsiooni vastu on, samuti mitte see, mis paistab inetu kasuahnitsemise sarnasena. (c. 1261).

Samuti peab ka kiriku muusika suhtes liturgillistes eeskirjades mõutud auväärusis lugudest olemas. (c. 1264).

Kõrgematel isikutel võivad, nende an ja seisuse kohaselt, kirikus vastavad eelistatud istekohad õlla, mõnd kui see liturgilliste eeskirjade järele kohanen on. Ilma piiskopi kindla loeta ei või keegi kirikuskäijate enesele ja omastele erilist kohta mõuda. Piiskop võib selleks oma luba ainult siis anda, kui teiste kirikuskäijate mugavuse eest küllaldaselt hoolitsetud on. (c. 1263). Sissepääs kirikusse jumalateenistusele on täiesti maksuta.

§ 8. Tartu katoliku koguduse liikmed peavad oma katoliku üldkiriku juurdekuulumist ülesnäitama ka sellega, et nad oma kiriku Sakramentidest osta võtavad. Katoliku kirikul on Sakramenta, milledest mõned kõikidele, teised aga leitud liikmetele määratud on: Ristimine, Kinnitamine, Püha Altarisakramant, Meeleparandamine (piht) ja Hilgate Salvamine, Preestririta Onnistamine, Abielu.

Sakramentide jagamisel ja vastuvõtmisel tuleb riitust ja kombeid täpselt pidada kiriku poolt heakskiidetud rituaalraamatute põhjal (c. 733). Sakramentide jagamise korral ei tohi peala kindlaks määratud ameti-talitustasu midagi muud enam mõnda. (c. 733; 1507, § 1).

a) Ristimine on esimene sakrament ja kõikidele katoliklastele sunduslik. Koguduse lapsi tuleb võimalikult pea pärast sündimist ja kiriku rituaal-raamatu järele pühakult ristima. Preester valab lapse pää peale vähe vett, mille juures ta ütlab: "N., ma rästatin sind Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel". Ristimise juures antakse lapselale kristlik nimi.

Ristimise sakramendi korrapäraseks talitajaks on vaimulik juhataja oma koguduse piirides, või tema ehk piiskopi loega mõni teine preester. Hädajuhustel võib luba presumeeritud olla. (c. 737).

Niipalju kui võimalik on, ei pea kiriku ürgvana kombe järele keegi pühakku ristimist saama, kui täl vaderit ei ole. Mees- kui ka naisvader peavad katoliku usku olemas ja peavad neil kiriku seaduses ettenähtud omadused olemas.

Pühakku ristimise kohaks on kiriku ristimisekaev. Eramajades võib ristimine ainult siis aset leida, kui piiskop õigustatud põhjusel seda üksiku juhtumise tarvis on lubanud.

b) Kinnitamine. Kinnitamist antakse piiskopi enese poolt noortele koguduse liikmetale, vajaval korral ka täiskasvanutele. Kätepealepanemisega ja salvinisega, illes piiskopi palvega, antakse oma kirikul õpetuse järele selles sakramendis kinnitavale liikmetele kristliku elu vaimliseks võitluseks Püha Vaimu väge. Kinnitamise sakrament sünib nagu ristiminegi ainult üks kord elus, ja tema vastuvõtmisest ei pea keegi koguduse liige ilma jäma.

c) Püha Altarisakramant, on pühade missas Kristuse ühiks muutunud hostie vastu võtmise läbi hing. Ühinemine Kristusega. Selle vastu valmis- tattud usklikud tulevad pühade missa ajal ehk temaga ühendatud palveajal armulauale pühade sakramenti vastu võtma. Iga koguduse liige on kohus-

2

tatud vähemalt kord aastas, ja nimelt Kristuse Illestöösmise pühade ajal (ehk enne kui pärast seda piiskopi loaga umbes kolme kuü joooksul) armiidual käima. Käs seda kohustust on täitnud mõnes teises koguduses, see peab sellest oma vaimulikule teada andma.

Häigetele jagab preester armulauda mende kodus.

d.) Meeleparandamine. Et meeleparandus- sakramendi vastu võtta, sel- leks tunnistab koguduse liige erapühil kanetsevalt enese patud üles, oma vaimulikule ehk mõnele piiskopi poolt volitatud teisele preestriile, kes siis Jumala nimel patud andeks annab. Iga koguduse liige on kohustatud, vähemalt kord aastas vastava ettevalmistuse järelle mee- parandus- sakramenti vastu võtma.

e.) Häigete salvimine. Rasked häiged katoliku koguduse liikmed saavad kiriku kombe järelle koguduse vaimuliku ehk selleks volitatud teise preestri poolt piiskopi pühitsetud "häigete salviga" salvitud. Sal- vitakse silmi, körve, nina, suud, käsi ja jalgu, mille juures prees- ter iga kord ütleb: "Selle piiba salvimisega ja tema armuurikka halas- tusega andku Jumal sulle andeks kõik patud, mis sa oled teinud oma silmadega, körvadega j.n.e." Häige läbe ja tema omaksed peavad selle eest hoold kandma, et see sakrament õigel ajal saaks jagatud.

f.) Preestrite önnistamine. Preestri seisusesse pühitsemisel annab piiskop pihalikul kombel preestriks vaimu katoliku usku mehele, kes oma kutsele kehalikult, teaduslikult ja asketatiliselt kõlblik on, ja kes vaimuliku ülemuse juures vastavod eksamid on soritanud. Preestri seisusesse pühitsemise juures on peatalitus: palvega piiskopi käte- pealepanemine, pühitsetava preestri käte salvimine, tema preestri rii- desse panemine ja temale liturgiliste riistade (nagu karika, patši ja pühamissa-raamatu) käte andmine. Ametivõimu tähdendatud koguduses tarvitamiseks vajab preester peale õma seisusesse pühitsemist veel piis- kopi poolt ametisse seadmist (missio canonica).

g.) Abielu. Katoliku õpetuse järelle on ristiinimeste seas abiellu- astumine ainult mõni ilmlik leping, vaid Kristusest sakramendiks tunnistatud ja sellega kirikliku heolekandele alluv. Sellepärast peav- vad ka Tartu katoliku koguduse liikmed enne abielluastumist seda silmas pidama, kas kavatsetud abielu ka kiriklike nõuete järelle lu- batud on. Selle otstarbeks peavad pruutpaarid õigel ajal enne abi- elluastumist oma vaimuliku õette nõnda nimetatud "abielu-eksamile" il- lumata. Katoliku pruutpaarid kuulutatakse kirikus kalm korda üles, sel- leks et koguduse liikmed võiks teada anda neid takistusi, mis kavat- setud abiellu astumiseks teel võiksid olla.

Kui takistusi ei ole, siis võib pruutpaar laulatatud saada. Selleks on peale Riigi seaduses ettenähtud perekonnase isuametiis registreeri- mise katoliku kiriku liikmetele järgmine kiriklik laulatus kohustus- lik: Kohaliku preestri ehk tema poolt volitatud vaimuliku ees ja kahe tunnistaja juuresolekul annavad pruut ja peigmees sellekahase prees- tri poolt ettepanitud küsimuse peale selge vastuse, et nad kui mees ja naine teine teisele eluaeg truuks tahavad jäeda. Siis pühitseb prees- ter nende sõrmuseid, mille peale nad teine teisele käe andes kiriku önnistust vasta võtavad.

Abielu sakrament jääb mehe ja naise vahel püsima kuni nende surma- ni, nõnda et kirik abielu ajal en voi teist kord selle sakramendi vas- tuvõtmist lubada. Ometi võib teatud juhtumisel (nagu nõdrameelsuse, kurjateo j.n.e. puhul) abielurahval lausulamine lubatud olla.

- § 9. Surnute koguduse liikmete mahamaetamine (can. 1203, 1215 jj.)
Tartu katoliku koguduse surnute laibad peab katoliku viisi kohaselt muidasängitamise teel mahamaetama. Katoliku kirik ei tunnusta surnu- te pöletamist.

Kiriklik matmine koosneb laiba illeviimisest kirikusse, ekaekviate (hingepalve) talitamisest laiba juures ja milda sängitamisest niisuguses paigas, mis õrasurnud usklikkude matmiseks seadmelikult määratud. Laibad peavad pühitsetud matmispaigale maetud saama, ehk vähemalt pühitsetatakse üksikut haua.

Matmise maksutariffi kokkuseadmine sümib piiskopi läbi. Vaestele peab kiriklik matmine maksuta võimaldatud olema.

- § 10. Protsessioone (püha rongikäike) korraldab koguduse rahvas kleeruse juhatuse valguse elustamiseks. Jumala heategune mälestuseks, tänuks ja jumaliku abi saavutamiseks (c. 1290). Piiskop peab selle eest murretsemä, et rongikäigud nendele usulistele talitüstele omase korrapärasuse ja aukartusega teostavad, ja et võimalikul korral olemas olevad ebatarvitused ära keelataks. (c. 1295).

III. Koguduse juhatus. - Piiskop. - Koguduse üle valitseja preester.

- § 11. Tartu katoliku kogudus tunnistab katoliku õpetuse järelle oma otsekoheseks kõrgemaks ülemiseks Paavsti poolt sealnd "Piiskopi" ehk "Apostlikku Valitsejat". Oma piiskopi asenel vaimliseks juhatajaks ja kiriku varanduste valitsejaks tunnistab kogudus piisköpi poolt valitud ja tema juhatuse all seisvat "Preestrivaltitsejat" (parochus rector ecclesiae).

- § 12. Piiskop. Piiskop ehk apostlik valitseja määratakse Paavsti poolt ametisse. Paavstilé jäab ka õigus piiskonile abi piiskopi määrata, olgu piiskopi järeltulija õigusega või ilme sella õigusesta (c. 329 jj.). Piiskop juhatab kogudust niihasti vaimulikult (oma jutlustega, karjase-kirjadega, preestritlete antud juhtnööri deaga), kui ka majanduslikeks asjus (c. 335, 1519 jj.). Ta teostab määrusandlist, kohtru- ja karistusevõimu kiriku kaanonite järelle (c. 2142 jj.). Piiskopi seaduslike määrused ja korraldused astuvad väljakunlutamisega jõusse, kui nendes enestes teisiti määratud ei ole. Väljakunlutamise väisi määrab piiskop (c. 335). Piiskop valvab kiriku seadust, õpetuse ja kommete puhtuse, ning koguduse liikmete antava usundipetuse üle (can. 336). Piiskop valvab oma juhatusvõimule alluvata kogudusevara üle ja teeb selle ötarabeks erilistele oludele vastavaid ja ildise kiriku õiguse raamides hoiduvaid valitsemise korraldusi. (c. 1519 jj.).

- § 13. Preester-valitseja. Piiskopil on õigus koguduse preestrivaltsejat nimetada ja ametisse panna (c. 451 jj.). Kiriku seadusele vastavalt ametisse astumisega saab koguduse preester-valitseja õiguse ja kohustuse oma koguduse liikmete hingekirjasena jumalateenistusti pida da, sakramente välja jagada, jutlustada ja teisi usulisi talitusi toimetada. Eriti on nõuetav preestrilt armastus väeste ja puuduskannatajate vastu, noorsoole usundipetuse andmine ning haigete ja surijate hingede eest hoolitsemine. Tema kohuseks on ka oma koguduse liikmete usu ja kõlblike elu üle valvata, samuti ka häätega vaid ettevõtteid ellu kutsuda ja toetada ning koguduses usklikkust ja vagadust edendada. Preester-valitseja peab kirikuseaduses ettenähtud kirikuraamatuid (c. 470).

Piiskopi käsil ja tema korralduste järelle valitseb koguduse preester ka tema varanduste üle. Selle valitsemise kohta võib piiskop igal ajal oma heaksarvanise järelle täpselt aruannet nõnda (c. 1182).

Käärkambriteener, organist, koorpõisid, kellalõöjad, surnuaiavahid ja teised abijõud nimetatakse preestrivaltseja poolt ametisse, nõnda et selle juures ei rikutaks senini tarvituse sel olevald õiguslike kombeid. Nemad on preestril ärarippuvad, kes neid ka ametist vabastada võib. (c. 1185).

Koguduse preestri teisele kohale paigutamine ja amatist vabastamine ja tagandamine sümib kiriku seaduse vastavate määruste järelle

9

(c. 2142-44). Koguduse-preestri koha vakantsuse puhul korraldab selle juhtimist piiskop kuni üue koguduse-preestri määramiseni.

§ 14. Abivaimulikkude (Abipreestrite) ametisse määramine, ärakutsumine ja tegevus alluvad piiskopile kiriku seaduses antud juhtnööridel vastavalt (c. 471- 486).

§ 15. Piiskop võtab vaimuliku seisuse kandidaadid vastu, valvab nende teaduslike ja kutselise ettevalmistuse üle ning pühitseb nad vaimuliku seisusesse. Niikaua kui sisemal seminaril veel olemas ei ole, saadab piiskop vaimuliku seisuse kandidaadid mõne teise väljamaa katoliku seminarile.

IV. Koguduse varandus. - Sissetuleku-allikad. (c. 1499 jj.)

§ 16. Tartu katoliku kogudus on juriidilise isiku õigustega varustatud asutus, mis võib, kirikuõiguse järel ja Riigi seadustega kokkukõlas, oma ülesannete teostamiseks varandusi omandada, hoida ja valitseda igal loomulikule ja positiivselle õigusele vastaval kombel.

Kogudus võib jumalateenistuseks, vaimulikkude ja teiste kiriku-teendrite vääriliseks ülespidamiseks, vaimulikkude ja muudeks temale omaseeks ülesanneteks tarviliku ainelist Jõudu oma liigetelt sissenõuda. - Braisikule, olgu vaimulikkude või ilmalikkude poolt vagade ehk kiriklikest asutustest ja otstarbete heaks toimepanavate korjanduste puul on kirikuõigusel ettenähtud load tarvilikud.

Kes oma varanduse kohta teguvõimaluse on, tohib oma varandusest olgu eluajal või surmakkrraks, vagadeks otstarbeteks eraldada. Selle juures peab aga kodanikes seaduses ettekirjutatud vormi tähelepanema. Kinkijate ja párandajate vagade otstarbete kohta avaldatud tahtmist peab hooltega täitma, ka valitsemise ja tarvitamise viisi suhtes. Piiskop valvab selle järel, et see sinniks.

Peale harilikku sissetuleku-allikate võib piiskopi loaga koguduse täiskogu teisi sarnaseid määra.

Kiriklikkude asutuste tööötjad peavad vastavalt tasu saama; neile peab vagade tegude tarvis aega võimaldatama; neid ei tohi takistada nende majapidamise eest muretsemises ja kokkuhoidmises; neile pealepanav töö peab nende tööjüle, vanusele ja soole vastama (c. 1524).

V. Valitsemise Nõukogu. - Revisjonikomisjon. (can. 1521jj.-1183jj)

§ 17. Koguduse täiskogu valib lihtsa häälteenamusega kolme aasta peale kaks ehk enam Valitsemise-Nõukogu liiget, kes piiskopi poolet ametisse kinnitatatakse. Need nõukogu liikmed ühes koguduse preestri-valitsejaga, kes nõukogu ex officio juhatab, hoolitsevad kiriku majapidamise eest. Nõukogu asukoht on Tartu.

Selle nõukogu - kui ka allpool nimetatud revisjoni-komisjoni - liikmete asemele seatakse kolm aasta järel uued, kui mitte piiskop tingimusi silmas pidades nende volitusti ei pikenda. Ka võib piiskop nad kiriku kaanonite rikkumise pärast enne volituste lõppu ametist tagandada.

Nõukogu - niisamuti ka revisjoni-komisjoni - liikmeteks võivad valitud saada ainult need, kes oma katoliku usu kohustusi täidavad nii avalikus kui ka eraelus, ja ühtlasi koguduse täiskogu liikmed on, ja kes mitte kauemati aega ehk sagedasti kogudusest eemal ei elu.

Nõukogu valitsemine peab kiriku nimel sundima, ka jäab piiskopi õigus viisiteerimiseks aruannete nõudmiseks ja valitsemiseviisi ettekirjutamiseks. (can. 1521, § 2).

Nõukogu liikmed peavad oma ametisse astumisel piiskopi või tema asemiku ees vandega tõotama truuisti oma kohust täita. (can. 1522, 10). Nad peavad varanduse üle inventari-nimekirja kokkuseadma, ja vara hoidmise, sissetulekute valitsemise, tarvitamise ehk paigutamise,

10

raamatupidamise ja dokumentide alalhoidmisse suhtes kiriklikkude ees-
kirjade ja määruste järelle talitama. (can. 1522-23).

- § 18. Nõukogu peab kiriku hää majapidamise eest hoolitssema, kuid hoil-
duma igasuguses vahelsegamiseset vaimuliku ameti asjusse. Eriti ei
tohi ta enast vahels segada:
- a) jumalateehistuse pidamisse;
 - b) kellahehistamise aja ja viisi koraldusse ja korra eest hoolit-
semisesse kirikus ja matmispaigas;
 - c) korraldustesse selle kohta, kuidas kirikus peab talitama kor-
jandusi kuulutusi ja muid toimetusi mis küdagi jumalateenis-
tuse pidamisesse ehk suuremassesse pühakuskusse puutuvad;
 - d) sisseseadete, nagu altarite, armulaaua pingid, kantsli, oreli,
kirikupinkide, ohvriilaegaste ja munde jumalateenistuseks tar-
viliste riistade paigutusesse ja korraldamisesse;
 - e) korraldustesse selle kohta, kas tarvitamiseks või jumalateenis-
tuseks ehk kiriku või käärkambri kaunistamiseks määratud asjad
lubatavad on või mitte;
 - f) kiriku ramatusesse sisseräkimissesse, nende korraldamisesse, nende
ja munde kirikuarhiivi kirjade alalhoidmisesse. (can. 1184).

- § 19. Kiriku nimel ettevõetava kohtuprotsessi algatamiseks on tarvilik
piiskopi kirjalik nõusolek. Toimingud, mis harilikult valitsemise pii-
ridest ja viisist kaugemale ulatavad, tarvitsevad oma maksuuseks
piiskopi poolt varemalt antud luba. Kirik ei vastata kohtutoimingute
eest, mida valitsejad ilma vastutava ülemuse loata algatavad, olgu
siis et kirikule sellest tulu on tekinud, ja nimelt tulu määral.
Valitsejad, kes valitseja-ameti kätte võtsid ja sellest omavolili-
selt loobusid, nii et nende teguviisisist kogudusale kahju tekib, on
kohustatud nende läbi tehtud kahju ära tasuma. (can. 1526-28).

- § 20. Revisjonisti komisjon seisab koos kolmest liikmest, kes kolme aasta
peale koguduse täiskogu poolt valitakse ja piiskopi poolt ametisse
kinnitatakse. Revisjonikomisjoni ülesanne on, nõukogu tegevuse reovi-
deerimine, mis sünib iga aastase piiskopi visitatsiooni ajal. (can.
343 jj.).

VI. Koguduse Täiskogu.

- § 21. Koguduse täiskogu kutsutakse tarviduse korral piiskopi ehk tema
asemiku poolt kokku, mille juures vastavaid kirikuid iguse nõudeid tu-
leb silmas pidada (c. 107, 119, 948 ja teised). - Täiskogu kutsutakse
kokku: a) kui vaja on kogudusele peale paama maksusud heategevateks
otstarveteks ehk oma vaimulikkude ehk teiste kiriku teenistuses ole-
vate isikute ülespidamiseks; b) kui soovitakse katoliku koolisid
avada ja üleval pidada, väestelaste varjupaikn ja haigemaju asutada,
matusepaiku muretseda ehk kiriklike hooned ehitada; c) peale selle
erakorraliste katoliku pühade ja teiste katoliku kiriku omapäraliste
sihtide teostamise puhul, (kaanone 1186, 1379 § 3, 1496, 1502, 1503
j.t.n... mõttes), d) nõukogu ja revisjonisti komisjoni liikmete valimi-
seks.

Täiskogu kokkukutsumine sünib järgmiselt: Piiskopi käsil kuulutab
preester kirikus pärast jumalateenistust millal ja kus, niisama mis
päevakorra järelle täiskogu ära peetakse.

- § 22. Täiskogu liikmeks on iga täiskasvanud koguduse liige, kes katoliku
kiriku vastu oma kohuseid täidab. Sel põhjal on täiskogust välja ar-
vatud: 1) need, kes kirikuseaduse järelle karistatud on (c. 2214 jj.);
2) need, kes ilma preestri arvates vabandatava põhjusteta määratud
päevadel pühast Missast ja jutlustest pole osa võtnud; 3) need, kes
iga aastaest pihtist pole osa võtnud ja Ulestõusmise pühade ajal ar-
mulaual pole kainud; 4) need, kes oma lapsi ehk oma katoliku usu

11

hoole alusid mitte katoliku usuõpetusele ja õigel ajal pühadest sakramendidest osavõtmisele ei saada.

Iga täiskogu liige tohib koosolekust välja jäda, kui ta vähemalt kaks päeva enne seda, kas kirjalikult ehk suusoosalikult, preestrile koosolekul osavõtjad koguduse liikmed piiskopi poolt kinnitatuid täiskogu otsusi täitma.

§ 23. Täiskogu on otsusevõimeline, kui veerand tundi pärast koosoleku need, kes ennast õiguslikest liikmetest on kokku tulnud (väljaarvatud kutsutud liikmetest määratud on vabanenud). Kui pool koosolekule petatakse kohre koosolek ära, ja veerandtunnise vaheaja järelle avatakse teine. See teine täiskogu on ilma liikmete arvu peale vaa-tamata otsusevõimeline.

Täiskogu otsused tehakse liht häält-e-namasega. Kui häaled pooleks jagunevad, siis otsustab vaimuliku eesistuja hääl.

§ 24. Täiskogu otsused vajavad oma maksvuseks piiskopi kinnitamist.

VII. Kiriklikud vegaduse ja heategevuse seltsid (c. 684 jj.-707).

Heategevad asutused. (c. 1489 jj.)

§ 25. Kuulumine kiriku poolt asutatud ehk soovitatud seltsidesse on kiiduväärliline. Kuid usklikud peavad semale hoiduma sala-, keelatud, mässulistest ja kahtlastest ühingutest. (c. 684).

§ 26. Kiriklikkude seltside sõlhiks... on kas üldiselt hoolitseda oma liikmete kristliku elu täiuslikkuse eest või taotleda teatud vegaduse ja ligimisarmastuse toiminguid või avalikku jumalaauastamist edendada. (c. 685). Et mingisugune selts saaks kiriklikkus tunnistatud peab see kas kirikliku ülemuse poolt asutatud või tema poolt heaksikiidetud olema (c. 686). Igal kiriklikul seltsil peavad oma Paavsti või piiskopi poolt läbikatsutud ja approbeeritud põhikirjad olema (689). Kõik kiriklikud seltsid, ka need mis Paavsti poolt asutatud, alluvad, kui nende kohta erandid ei ole tehtud, piiskopi ülemjuhatusele ja järelvalvele, kes kiriku seaduse kohaselt nendes seltsides visitatsioone ette võtab. (c. 690).

Korrapäraselt asutatud kiriklik selts tohib, kui ei ole eriliselt teisiti ettenähtud, varandusi omada ja neid valitseda piiskopi järelvalve all, kellele selts igal aastal valitsemise kohta peab aru andma. (691).

Liikmete vastuvõtmine, juhatamine, tagandamine ja kirikliku seltsi likvideerimina sünnaib üldises kirikuseaduses ja seltsi põhikirjas ettenähtud korra järelle. (694).

§ 27. Piiskop kutsub tarividuse ja võimaluse järelle, Siseministeeriumi nõusolekul, häätegevaid asutusi ellu, nagu haigemaju, vaestelaste varjupaike, vanadekodusid j.n.e., milleladesse puudustkannatajad usutunnistuse peale vaatamata vastuvõtakse. Niisuguste kiriklikkude asutuste ametnikkude nimetamine ja varanduse valitsemise järelvalve allub piiskopile kiriku üldistele seadustele vastavalt. -

VIII. Koguduse liikmete vastuvõtmine, välja astumine ja väljaheitmine

§ 28. Tartu katoliku koguduse liikmeteks saavad kas liikmete lapsed ristimise läbi; ehk täiskasvanud, kes vabatahtlikult katoliku usku tulevad ja selle koguduse piiridesse elama jäävad.

12

§ 29. Kogudusest väljaastumine sünib siis, kui koguduse liige oma elu-koha ("domicilium" ehk "quasi-domicilium" can. 95) koguduse piirides maha jätab selle näoga et enam sinna tagasi ei tule. Ehk siis, kui ta vabatahtliselt katoliku usust üldse lahkub, teada andes sellest oma koguduse vaimulikule juhatajale.

Kogudusest väljaheitmine järgneb siis, kui keegi kangekaelselt tähtsate usuliste ettekirjutuste rikkumise eest "nimelise ekskomuni-katsiooni" karistuse alla langeb. See ekskomunikatsioon järgneb Roomas asuva vaimulikku ülemkohtu otsusel. (can. 2258).

IX. Likvideerimiskord. (can. 1219 jj. - 1501 sqq.).

§ 30. Kui Tartu katoliku koguduse liikmete arv läheks nii väikeseks, et kogudus, täiskogu piiskopi poolt kinnitatud otsusel, iseseisvalt tegutseda ei võiks, siis kuulub kogudus likvideerimisele, kus juures silmas peetakse usuühingute ja nende liitude seaduse § 28 ettenähtud korda.

+ Antonius Leechini - Archipiscopus Apostolorum Interius
Delegatus et Administratus Estoensis.

Tartu katoliku koguduse esitajate allkirjad:

Worlung prefekta partei
Rev. Mr. V. Obz - E. Hosueed

Siseministeeriumi otsuse
24. jaanuarist 1927. a. on usuühing
Tartu katoliku usu
registreeritud.
Siseministeeriumi usuühingute ja nende liitude
registri N° 397. all sissekantud.

Registreerimise kulud on tasutud.
Registreerimise ajal 3.9.1927. a.
Tallinnas, 25. jaanuaril 1927. a.

Siseministeeriumi
administreeruvusuühingu
registreerimise asjade juhataja

Orku

14.	düte
põhikirja	et
ja leides,	Valariži V.
Tartu	
registrisse siss	
ESTL ev.	
St. Magdalee	
Eesti ev.	
kogudus	
Tartu katu	2
Tallinna	
Narva ka	2
	15
Eesti usk	
	16
Eesti ev.-l	
Tartu Rist	
	U
	2
Voka valla	
Põdrangu	
Päidla lae	
Tsäpsi-Jär	
Mäe valla	
Tartu tööl	
Nõo turbä	
Raasiku va	
Keskkütte	
tiühisus	
	3
Pankjavitsa	
Mõdriku ti	
Jõgisoo as	
ja väikepöllupi	

Ms reg. 399

Toim. №

19 a.

Resolutsioon.

14. jaanuaril 1927 a. läbi vaadates Tartu katoliku-uus koguduse, mis olemasoleva roguduse

põhikirja, et see vastab praegu maksvate registreerimise seadustele, ning arvesse võttes Vabariigi Valitsuse Tegevõrumise luba „16. ootsalrist 1926 a. № 782 all otsustasin:

Tartu katoliku-uus koguduse usuvirkade ja uende hõitude

registrisse sisse kanda.

9. Maailm
Ministeeriumi peasekretär

St. Magdaleena kogudus	Runno	Kuuma turbauhisus	20
17. jaanuaril 1927 a.: Eesti ev.-luteriusu kogudus	378	5. veebruaril 1927 a.: Luunja-Sirgo sugupulliühisus	21
Püha kogudus	395	Harjumaa maaparanduseühisus	22
24. jaanuaril 1927 a.: Tartu katoliku-uus kogudus	397	Lustivere turbauhing	23
Tallinna katoliku-uus kogudus	396	Saaremaa vangide hooldamise selts	24
27. jaanuaril 1927 a.: Narva katoliku-uus kogudus	400	Vesnri valla asunikkude ja riigirennikku ühing	25
15. veebruaril 1927 a.: Eesti usklikkude osadus	402	9. veebruaril 1927 a.: Piigandi masinatarvitajate ühing	28
19. veebruaril 1927 a.: Eesti ev.-luteriusu Mõisaküla kogudus	404	Pärnu arstiteaduslik selts	29
3. märtsil 1927 a.: Tartu Risti üleandmise kogudus	405	Rakvere Muuseumi selts	31
Ühingud ja seltsid.		Kulina-Aruküla turbauhing	32
28. jaanuaril 1927 a.: Voka valla pöllumajanduslik ühing	1	Käesla pöllumajanduslik ühing	33
Pödrangu pöllumeeste kogu	2	Vana-Võidu pöllumajanduslik ühing	34
Päidla laenu- ja hoiutühisus	3	Sindi asunduse masinatarvitajate ühing	35
Tsäpsõ-Järveoja piimaühing	4	11. veebruaril 1927 a.: Kaavere piimaühing	36
Mää valla vastastikku kindlustusselts	5	Laatre asunikkude ja väikepöllupidajate ühing	39
Tartu töölisiühuste keskliit	6	Mustja turbauhing	41
Nõo turbauhisus	7	Pöllumajanduslik ühing „Pöldur“	42
Raasiku vabatahtlik tuletörjeühing	8	14. veebruaril 1927 a.: Koorküla-Linsiküla masinatarvitajate ühatus	44
Kesklinn ja veevärgi montööride ametühisus		Dekschino rahvahariduselts	47
		Kuresaare autojuhtide ühing „Koon-	48
		dus“	49
		Ants A. Käpalaiate koonerativ	

„Riigi Teataja“ lisa.

Põhikirjad ja kuulutused.

Nr. 57.

Esmaspäeval, 13. juunil 1927 a.

Nr. 57.

Registreeritud seltsid ja ühingud.

Administratiivosakond teatab, et sisemisnisteriumis on registreeritud järgmiste ühingu põhikirjad ning põhikirja muudatused:

Usüühingud.

4. novembril 1926 a.: Reg. nr.

Eesti ev.-luteriusu olemasolev Ruhno St. Magdaleena kogudus 378

17. jaanuaril 1927 a.:

Eesti ev.-luteriusu olemasolev Püha kogudus 395

24. jaanuaril 1927 a.:

Tartu katoliku-usu kogudus 397
Tallinna katoliku-usu kogudus 396

27. jaanuaril 1927 a.:

Narva katoliku-usu kogudus 400

15. veebruaril 1927 a.:

Eesti usklikkude osadus 402

19. veebruaril 1927 a.:

Eesti ev.-luteriusu Möisaküla kogudus 404

3. märtsil 1927 a.:

Tartu Risti üleandmise kogudus 405

Ühingud ja seltsid.

28. jaanuaril 1927 a.:

Voka valla põllumajanduslik ühing 1
Pödrangu põllumeeste kogu 2
Päidla laenu- ja hoiutühisus 3
Tsäpsi-Järveoja piimaiühing 4
Mää villa vastastikku kindlustusselts 5
Tartu töölisiühiste keskliit 6
Nõo turbaühisus 7
Raasiku vabatahtlik tuletörjeühing 8
Kesküütte ja veevärgi montööride ametiühisus 9

31. jaanuaril 1927 a.:

Pankjavitsa laenu-hoiutühisus 10
Mõdriku turbaühisus 11
Jõgisoo asumikkude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate ühing 12

Rägavere-Mõdriku põllumajanduslik ühing Reg. nr. 13

2. veebruaril 1927 a.:

Petseri voorimeeste selts 15

Suure-Kõpu vabatahtlik tuletörjeluühing 16

3. veebruaril 1927 a.:

Eesti maleliit 19

Kudina turbauhisis 20

5. veebruaril 1927 a.:

Luunja-Sirgo sugupulliühisus 21

Harjumaa maaparanduseühisus 22

Lustivere turbauhing 23

Saaremaa vangide hooldamise selts 24

Vesneri valla asumikkude ja riigirentnikkude ühing 25

9. veebruaril 1927 a.:

Piigandi masinatarvitajate ühing 28

Pärnu arstiteaduslik selts 29

Rakvere Muuseumi selts 31

Kulina-Aruküla turbaühing 32

Käesla põllumajanduslik ühing 33

Vana-Võidu põllumajanduslik ühing 34

Sindi asunduse masinatarvitajate ühing 35

11. veebruaril 1927 a.:

Kaavere piimaiühing 36

Laatre asumikkude ja väikepõllupidajate ühing 39

Mustja turbaühing 41

Põllumajanduslik ühing „Pöldur“ 42

14. veebruaril 1927 a.:

Koorküla-Linsiküla masinatarvitajate ühisus 44

16. veebruaril 1927 a.:

Dekschino rahvahariduselts 47

Kuresaare autojuhtide ühing „Koonlus“ 48

Alutaguse õpetajate kooperatiiv 49

Aravete sugupulliühing 50

Kolorevere põllumajanduslik ühing 52

22. veebruaril 1927 a.:

Eestimaa pimedate abiandmisse selts 53

Ranna vabatahtlik tuletörjeühing 56